

Predseda Jean-Claude Juncker
Európska Komisia
Rue de la Loi
1049 Brusel
Belgicko
List zaslaný prostredníctvom elektronickej pošty

Komisár Vytenis Andriukaitis,
Komisár Karmenu Vella,
Výkonný tajomník Martin Selmayr,

Brusel, 22 január 2019

Napriek zákazu troch neonikotínoidov zo strany EÚ zostávajú včelstvá naďalej vystavené ich nebezpečným účinkom

Vážený pán predseda Komisie,

V apríli 2018 sme ocenili aktivitu Európskej komisie týkajúcu sa zákazu všetkých vonkajších použití troch pesticídov, o ktorých sa zistilo, že škodia včelám. Rozhodnutie Komisie nasledovala aj vláda Kanady.

Zakázané pesticídy sa naďalej používajú

Bohužiaľ, tieto zakázané pesticídy sa budú používať aj v budúcom roku. Mnohé krajiny EÚ vrátane Rakúska, Belgicka, Dánska, Maďarska, Poľska, Rumunska a Slovenska vydali tzv. "núdzové výnimky", ktoré umožnia poľnohospodárom ich naďalej používať. Najmenej tri krajiny EÚ vrátane Francúzska, Nemecka a Veľkej Británie takéto žiadosti odmietli.

Podľa nášho názoru Komisia nerobí dost' pre to, aby odrádzala od udeľovania "výnimiek", ktoré by nemali byť bežnou reakciou na zákazy schválené EÚ, okrem skutočne "závažných okolností", tak ako to vyžaduje právny predpis EÚ o pesticídoch.¹

V septembri 2017 požiadalo GR SANTE (Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre Zdravie a ochranu spotrebiteľov) Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA), aby zhodnotil v minulosti udelené "výnimky" zo zákazu používania neonikotínoidov. V júni 2018 EFSA vyhlásil, že väčšina z nich je založená na nedostatočne odborných tvrdeniach zo strany zainteresovaných národných úradov, ktorým údajne chýbajú nechemické alternatívy na elimináciu hmyzích škodcov. Komisia odvtedy neprijala žiadne zmysluplné opatrenia ani proti tým výnimkám, ktoré EFSA považuje za "nedostatočne odborné".

Národné "výnimky" slúžia na obchádzanie zákazu neonikotínoidov v EÚ a podkopávajú úsilie EÚ chrániť včely. Komisia musí zabezpečiť riadne uplatňovanie právnych predpisov EÚ o pesticídoch.²

Ďalšie škodlivé pesticídy sú stále povolené

Obávame sa tiež, že poľnohospodári jednoducho nahradia zakázané neonikotínoidy inými pesticídmi, ktoré sú pre včely rovnako nebezpečné. Je to preto, lebo alternatívne pesticídy neboli testované

¹ V článku 53 Nariadenia ES č. 1107/2009 sa členským štátom povoľuje "za závažných okolností" povoliť na obdobie nepresahujúce 120 dní uvedenie na trh prípravkov na ochranu rastlín na obmedzené a kontrolované použitie, ak sa takéto opatrenie javí ako nevyhnutnosť z dôvodu nebezpečenstva, ktoré nie je možné odvrátiť iným primeraným spôsobom".

² Článok 53 ods. 2 a 3 umožňuje Komisii konzultácie s úradom EFSA, ako aj podniknutie krokov na to, aby členské štáty stiahli, zmenili alebo doplnili svoje žiadosti.

rovnako prísnymi štandardmi. Až do dnešného dňa EÚ nerešpektuje najnovšie vedecké kritériá hodnotenia vplyvu pesticídov na včely, ktoré prijal EFSA ešte v roku 2013. Tieto hodnotiace štandardy sa zatiaľ použili iba pri hodnotení troch neonikotínoidov, ktoré boli následne zakázané, a pri veľmi malom počte iných pesticídov.

V júni 2018 Komisia uviedla, že zabezpečí zavádzanie týchto kritérií hodnotenia postupne do konca roka 2018. Realizačný plán, ktorý navrhlo GR SANTE, však napreduje tak pomaly, že plnohodnotné hodnotenie rizika pre včely, ako aj čiastočné posúdenie vplyvu na divo žijúce včely, prichádza do úvahy až od polovice roka 2021. Čo je horšie, navrhovaná prahová hodnota pre regulačné opatrenia je nastavená tak, že len ťažko vyvolá zavedenie preventívnych opatrení. Napríklad nepriaznivé účinky chronického pôsobenia pesticídov, ktoré viedli ku takmer úplnému zákazu troch neonikotínoidov, by neboli v existujúcej situácii dostatočným dôvodom na zavedenie akýchkoľvek opatrení na ochranu včiel.

Je teda zrejmé, že boj proti vplyvu škodlivých pesticídov sa ešte neskončil.

Ako predsedu Európskej komisie Vás vyzývame o zabezpečenie takého stavu, v ktorom členské krajiny nebudú obchádzať celoeurópsky zákaz používania troch neonikotínoidov, ako aj bezodkladné presadenie zákazu všetkých ostatných pesticídov poškodzujúcich včely v súlade s platnými nariadeniami EÚ.

Sme pripravení podporiť úsilie Komisie v tejto záležitosti. Naše organizácie podporia Komisiu aj v prípade súdneho sporu, podobne ako sme stáli po Vašom boku aj v prípade odvolania podaného spoločnosťou Bayer proti rozhodnutiu Všeobecného súdu, ktoré potvrdilo počiatočné obmedzenia používania troch neonikotínoidov v roku 2013.

S úctou,

Magda Stoczkiewicz, zástupkyňa riaditeľa európskej pobočky Greenpeace

Tiež v mene a s podporou organizácií:
Európska federácia profesionálnych včelárov EPBA
BeeLife
Slovenský zväz včelárov
(...)